

ЕВРОПЕЙСКИ ФОРМАТ
НА АВТОБИОГРАФИЯ

ЛИЧНА ИНФОРМАЦИЯ

Име	БАТЕВ Илия ЦВЕТАНОВ
Адрес	ул. ЗДРАВЕ № 2, СОФИЯ 1431, БЪЛГАРИЯ
Телефон	359 2 9172 700
Факс	
E-mail	I.V.@gmail.com
Националност	българин
Дата на раждане	11. 12. 1947
Трудов СТАЖ	
• Дати (от-до)	2011 -
• Име и адрес на работодателя	Катедра биология, Предклиничен университетски център, Медицински факултет на Софийски медицински университет, България, София 1431, ул. Здраве № 2
• Вид на дейността или сферата на работа	Научно-изследователска, учебна и лечебна дейност Обучение на студенти Администрация
• Заемана длъжност	Професор
• Основни дейности и отговорности	Ръководител на Лаборатория „ин витро“ оплождане и предимплантационна ембриология и до м. 06.2012г на Катедра биология, СМУ Ръководство и контрол на научната и административна дейност на гореспоменатата лаборатория и на катедрата по биология (до м. 06.2012г). Ръководител на докторанти в областта на репродуктивната биология и асистираната репродукция на човека. Изнасяне на лекции и участие в изпити (на български и английски език) на

студенти първи курс (медици, дентални медици и фармацевти) по биология, паразитология и сравнителна анатомия, както и свободноизбираеми модули (кредитна система) „Биология и имунология на размножаването и развитието“ / „Биология на паразити с важно медицинско значение“.

Член на Факултетния съвет, Медицински факултет, СМУ

<ul style="list-style-type: none"> • Дати (от-до) • Име и адрес на работодателя • Вид на дейността или сферата на работа • Заемана длъжност • Основни дейности и отговорности	<p>2000-2010</p> <p>Предклиничен университетски център, Медицински факултет на СМУ, ул. Здраве № 2.</p> <p>Ръководство и контрол на научно-изследователската, преподавателската и административна дейности на катедрата по биология.</p> <p>Лечебна/Експертна дейност</p> <p>Обучение на студенти</p> <p>Доцент</p> <p>Ръководител катедра и ръководител на Лаборатория за „ин витро“ оплождане и предимплантационна ембриология</p> <p>Управленческа, образователно-изследователска и административна дейност на катедрата по биология.</p> <p>Изследователска работа. Научно ръководство на петима докторанти и двама дипломанти в областите репродуктивна биология и асистирана репродукция на човека. Ръководител на специализанти по медицинска биология.</p> <p>Лечение на пациенти чрез техниките на асистираната репродукция (МЦ „Технобиос“)</p> <p>Разработка и ръководство на научни проекти в Катедрата по биология.</p> <p>Експертна и лечебна дейности. Експертиза по биологичната част на процедурата за извънтелесно оплождане на човешки овоцити/култивиране на предимплантационни ембриони и съдействие в тази област на Изпълнителна агенция по трансплантация (ИАТ) към МЗ.</p> <p>Изнасяне лекции и изпитване (на български и английски език) на студенти първи курс (медици, дентални medici и фармацевти) по биология, паразитология и сравнителна анатомия. Автор/съавтор и редактор на учебници и учебни помагала по биология, сравнителна анатомия и паразитология. Лекции в свободноизбираеми от студентите извънаудиторни модули (кредитна система) - модули „Биология и имунология на развитието“ и „Биология на паразитите“. Издаване на учебници по биология и паразитология.</p> <p>Председател на държавната комисия към Министерство на здравеопазването за придобиване на специалност „медицинска биология“</p> <p>Член на Факултетния съвет, Медицински факултет, СМУ.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Дати (от-до) • Име и адрес на работодателя • Вид на дейността или сферата на работа • Заемана длъжност	<p>1998 - 2000</p> <p>Предклиничен университетски център, Медицински факултет на Софийски медицински университет, ул. Здраве № 2</p> <p>Доцент, ръководител на Лаборатория за „ин витро“ оплождане и предимплантационна ембриология.</p> <p>Временно изпълняващ длъжността Ръководител катедра</p> <p>Ръководител на Катедра биология</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Основни дейности и отговорности 	<p>Управленческа и административна работа в Катедрата и Лабораторията за „ин витро“ оплождане и предимплантационна ембриология.</p> <p>Научно-изследователска дейност и научно ръководство на докторанти, дипломанти и специализанти.</p> <p>Лечебна дейност в Програма за лечение на безплодието „Технобиоасистънс“, действаща на територията на Катедрата (Лаборатория за „ин витро“ оплождане) след съдействие от страна на Ръководството на МУ-София и спонсорството на Фондация „Отворено общество“</p> <p>Разработка и ръководство на научни проекти в страната и водещ изследовател в наши и международни такива.</p> <p>Председател на държавната комисия към Министерство на здравеопазването за придобиване на специалност „медицинска биология“.</p> <p>Авторство и съавторство в издаването на учебни помагала и учебници за студенти по медицина, дентална медицина и фармация.</p> <p>Работни посещения (като поканен учен) във водещи центрове за асистирана репродукция в обитаваните континенти.</p> <p>Участие като арбитър в кандидатстудентските изпити.</p>
<p>Дати (от-до)</p>	<p>1985 – 1998</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Име и адрес на работодателя • Вид на дейността или сферата на работа • Заемана длъжност 	<p>Научен медико-биологичен институт на МА-София и Предклиничен университетски център, Медицински факултет на СМУ</p> <p>Научно-изследователска, лечебна и преподавателска работа</p> <p>Главен асистент</p> <p>Доцент</p> <p>Координатор на предложената от него и одобрена от Министъра на здравеопазването и от Председателя на МА „Програма за лечение на човешкото безплодие чрез „ин витро“ оплождане, изпълнявана на територията (едноименната лаборатория) на Катедрата.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Основни дейности и отговорности 	<p>Лечебна дейност – успешно прилагане за пръв път в България (1987г) на техниката за „ин витро“ оплождане и други методи на асистираната репродукция на пациенти със средни и тежки форми на безплодие. След съдействие от страна на Ръководството на МУ-София и спонсорството на Фондация „Отворено общество“ на територията на Катедрата основава Програма за лечение на безплодието „ТЕХНОБИОАСИСТЪНС“, която успешно ръководи.</p> <p>Проучвания в областта на асистираната репродукция – по специално в биологичната част на процедурите и микроманипулации с гамети от бозайници и човек, завършени със специализация в Италия по линията на НАТО.</p> <p>Участие в два международни проекта финансирани от Европейската Комисия (1994-1996г) - „Плодовитост, безплодие и човешки ембрион“, в колаборация с 15 европейски страни ръководени от Университета на Суонси, Уелс и „Развитие на децата създадени в резултат на новите репродуктивни технологии“ в сътрудничество с Великобритания, Холандия, Испания, Италия и България, ръководен от Сити Юниверсити, Лондон.</p> <p>Експертна дейност в медицинската секция на Фондация „Отворено общество“, София от основаването до закриването и (1991-1998г).</p> <p>Основаване и ръководство на две успешни програми за лечение на</p>

безплодието чрез техниките на асистираната репродукция – в I-ва АГ болница Т. Киркова, София (сега Св. София) и първата такава програма в провинцията – в Медицински университет, гр. Плевен.

Изнасяне лекции и изпитване на студенти първи курс (медици, дентални медици и фармацевти) по биология, паразитология и сравнителна анатомия. Лектор по тези дисциплини на потоците англоговорещи студенти от организирането на това обучение в СМУ.

Обучение (тематични лекции и практически умения) на специалисти и специализанти акушер-гинеколози (българи и чужденци) за клиничното приложение на асистираната репродукция – цикъл лекции „Безплодие в семейството“ (Майчин дом, СМУ).

Разработка на проекти. Работни визити във водещи клиники по асистирана репродукция на човека. Повече от 2.5 г.(1990-93г.) работа като поканен учен-репродуктивен биолог в Geniki kliniki IVF Center и Аристотеловият университет на гр. Солун ; Advisors: Prof. S. Mantalenakis & Assoc.Prof. B. Tarlatzis (документирани 120 бременности от 800 извършени процедури за „ин витро“ оплождане).

Член на Научно-учебния съвет на НМБИ, МА.

Участие като арбитър в кандидатстудентските изпити.

<ul style="list-style-type: none"> • Дати (от-до) • Име и адрес на работодателя	1980- 1985 Катедра биология, Научен медико-биологичен институт на МА-София, ул. Здраве № 2.
<ul style="list-style-type: none"> • Вид на дейността или сферата на работа • Заемана длъжност	Научно-изследователска, преподавателска и административна дейности. Главен асистент Административен главен асистент на катедрата Отговорник за научната работа и студентския кръжок в катедрата по биология.
<ul style="list-style-type: none"> • Основни дейности и отговорности	Разработка и защита (свободен аспирант) на докторска дисертация. Тема на дисертацията: „Биологични и имунологични проучвания върху in vitro оплождането при бозайници“ Научно-приложни проучвания върху „ин витро“ взаимодействието на човешки гамети и условията за култивиране на човешки предимплантационни зародиши. Дългосрочна специализация в Париж след спечелване на Националната премия по медицина за експериментални проучвания върху техниките на извънтелесно оплождане. Основаване и ръководене на първата у нас Лаборатория за „ин витро“ оплождане и експериментална ембриология на територията на Катедрата. Разработване на нови репродуктивни биотехнологии. Обучение на студенти по биология, паразитология и сравнителна анатомия – практически и семинарни занятия.
<ul style="list-style-type: none"> • Дати (от-до) • Име и адрес на работодателя	1973- 1980 Катедра биология, Научен медико-биологичен институт на МА-София, ул. Здраве № 2.
<ul style="list-style-type: none"> • Вид на дейността или сферата на работа	Преподаване (пълнен практически курс) по биология, сравнителна анатомия и паразитология на студенти медици и стоматолози. Изследователска работа в секция „имунология на репродукцията“.

Самостоятелно разработване на основните методи и техники за „ин витро“ оплождане – капацитация на сперматозоидите, хиперовулация при гризачи и култивиране на гамети и зиготи в химически дефинирани среди.
Специализация по медицинска биология.

- Заемана длъжност Асистент, старши асистент и главен асистент (след придобиване на специалност).
- Основни дейности и отговорности Усвояване на основните имунологични методи, както и експерименталното разработване за пръв път у нас на техниките за „ин витро“ оплождане. Обучение на студенти. Участие (проверяващ писмени работи) в кандидатстудентската кампания на МА.

- Дати (от-до)
- Име и адрес на работодателя
- Вид на дейността или сферата на работа
- Заемана длъжност
- Основни дейности и отговорности

1972-1973

Градска болница, гр. Левски, Плевенски окръг

Лечебно-профилактична работа

Участъков терапевт ; след начална специализация – „Завеждащ очен кабинет“ в поликлиниката на гр. Левски

Лечение на пациенти ; извършване на амбулаторни очни операции

ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

- Дати (от-до) **2003 - 2005**
- Име и вид на обучаващата или образователната организация Катедра по медицинска педагогика, СМУ
  - Основни предмети/застъпени професионални умения Специализация по медицинска педагогика
  - Наименование на придобитата квалификация Свидетелство за придобита специалност серия - АС №009986/01.01.2005
  - Ниво по националната класификация (ако е приложимо) „медицинска педагогика“
- Дати (от-до) **1993-1993**
- Име и вид на обучаващата или образователната организация NATO Invited Professor Fellowship – Servizio di fisiopatologia della riproduzione, Universita degli studi di Bologna, Italy
  - Основни предмети/застъпени професионални умения Тема: „Асистирано оплождане и ИКСИ техника“
  - Наименование на придобитата квалификация Advisor: Prof. Carlo Flamigni
  - Микрохирургични репродуктивни технологии, вкл. ембриобиопсия.

- Ниво по националната класификация (ако е приложимо)
    - Дати (от-до)
  - Име и вид на обучаващата или образователната организация
    - Основни предмети/застъпени професионални умения
    - Наименование на придобитата квалификация
    - Ниво по националната класификация (ако е приложимо)
- 1983-1984**
C I E S, Paris ; Hopital Saint Antoine & Hopital Antoine Beclaire
- Тема: „Имунология на бременността, in vitro оплождане и трансфер на зародиши“ Ръководител: Prof. G.A. Voisin
Репродуктивни биотехнологии
- Дати (от-до)
  - Име и вид на обучаващата или образователната организация
    - Основни предмети/застъпени професионални умения
    - Наименование на придобитата квалификация
    - Ниво по националната класификация (ако е приложимо)
- 1974-1978**
Отдел „Следдипломна квалификация“ Медицинска академия, София
- Биология, сравнителна анатомия и паразитология. Репродуктивна биология
- Диплома за придобита специалност „Биология“ №19276/1.VI.1978
- Медицинска биология /Биология на човека/
- Дати (от-до)
  - Име и вид на обучаващата или образователната организация
    - Основни предмети/застъпени професионални умения
    - Наименование на придобитата квалификация
    - Ниво по националната класификация (ако е приложимо)
- 1965 - 1972**
Висш медицински институт, гр. София
- Специалност: медицина (по време на цялото следване демонстрант, а по-късно кръжочник в катедрата по биология)
- Лекар
- Образователна степен „магистър“ (завършено висше образование по специалност медицина – лекар ; диплом № 012110/1972г.)
- Дати (от-до)
  - Име и вид на обучаващата или образователната организация
- 1962-1965**
I-ва мъжка гимназия, гр. Плевен

- Основни предмети/застъпени професионални умения
- Наименование на придобитата квалификация
- Ниво по националната класификация (ако е приложимо)

Лични умения и компетенции

Придобити в жизнения път или в професията, но не непременно удостоверени с официален документ или диплома.

МАЙЧИН ЕЗИК

ДРУГИ ЕЗИЦИ

- Четене
- Писане
- Разговор

СОЦИАЛНИ УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНЦИИ

Съвместно съжителство с други хора в интеркултурно обкръжение, в ситуации, в които комуникацията и екипната работа са от съществено значение (например в културата и спорта) и др.

ОРГАНИЗАЦИОННИ УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНЦИИ

Координация, управление и администрация на хора, проекти и бюджети в професионалната среда или на доброволни начала (например в областта на културата и спорта) у дома и др.

Подготовка по всички общообразователни дисциплини

Средно образование

български

[Език]

АНГЛИЙСКИ , ФРЕНСКИ И РУСКИ - ОТЛИЧНО

АНГЛИЙСКИ, ФРЕНСКИ И РУСКИ – МН.ДОБРЕ

АНГЛИЙСКИ И ФРЕНСКИ – МН.ДОБРЕ, РУСКИ - ДОБРЕ

Колегиалност/толерантност при колективни действия, научни разработки и в лечебната дейност. Поемане на отговорности. Умения за: прилагане на съвременни методи в научната дейност и разработване на нови терапевтични техники – **създател на ново лечебно направление и школа**; разработка и ръководство на проекти ; управленческа и организационна дейности.

Горепосочените умения са придобити по време на образованието и аспирантурата, а след това и като научен изследовател, лекар, преподавател, специализант, ръководител на специализирана лаборатория, катедра и медицински центрове.

УМЕНИЯ ЗА КООРДИНАЦИЯ, АДМИНИСТРИРАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ
УМЕНИЯ ЗА РЪКОВОДСТВО НА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ И ЛЕКАРСКИ ЕКИПИ И НА МЛАДИ УЧЕНИ:

Ръководител и водещ изследовател в редица български проекти (виж по-долу), на три организирани от него програми (екипи) за лечение на безплодието и участие в два големи научни проекта на Европейската Комисия, ръководени от Университет Суонси, Уелс и Сити Юнивърсити, Лондон.

Защитили докторанти – 5 броя:

- Явор Крумов Владимир – тема: Диагностични тестове за оценка на овариалния резерв при жени с инфертилитет. София, 2003

- Ралица Стефанова Живкова - тема: „Човешки яйцеклетки и зиготи – плоиден и пронуклеарен статус при неуспешно in vitro оплождане”, София, 2005
- Стефка Методиева Делимитрева – тема: Клетъчна и ядрена деструкция и хромозомни дефекти при предимплантационни човешки ембриони. София, 2005
- Майя Дянкова Маркова – тема: Цитоскелетни структури – аналози на интермедиерните филаменти и техните белтъци в мъжки гамети от бозайници., София 2005
- Весела Борисова Николова – тема: Мъжки идиопатичен инфертилитет: семинологични и клинично-лабораторни методи на изследване и тяхното проследяване. София, 2007

Като личен принос за академичното развитие на сътруднички от Катедрата може да се разглежда скорошното хабилитиране на три от изредените докторантки, на които съм бил ръководител и при тяхната специализация.

Ръководство на докторанти – 2 броя

- Вера Илиева Дамянова – тема: Геномни нарушения в половите хромозоми при пациенти с безплодие
- Илияна Николаева Бътева-Христова – тема: Проучвания върху влиянието на нискомолекулни стресови протеини при оплождане и бременност у бозайници

Защитили дипломанти – 2 броя

- Росица Николаева Стояновска, фак.№ 20144 ;Тема на дипломна работа: „Оценяване на кумулусно-овоцитни комплекси за целите на асистираното оплождане“.
- Борислав Емилов Арабаджиев, фак.№ 20104 ; Тема на дипломна работа: „Изолиране и характеризиране на миша клетъчна линия от екстра-ембрионална ендодерма“.

Специализанти от страната и чужбина - 8 броя българи и двама чужденци (д-р Х. Донат от Германия и д-р Ф. Дахно от Русия)

- Ралица Стефанова Живкова
- Стефка Методиева Делимитрева
- Вера Илиева Дамянова
- Венера Панталеева Николова
- Андон Крумов Тошев
- Ралица Стоилова Джупанова
- Валери Рангелов Велев
- Зафер Ахмед Сабит

ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ:

От 26г. възраст като асистент, а по-късно като старши и главен асистент преподава биология, сравнителна анатомия и паразитология по време на практическите упражнения/семинари на студенти медици и стоматолози. Въвежда ново упражнение по „ин витро“ оплождане, на което от 1985г., студентите извършват и наблюдават началното взаимодействие на половите клетки извън организма. След хабилитацията изнася лекции по гореспоменатите дисциплини (на български и английски език) на първокурсници по медицина, дентална медицина и фармация. Изнасяни и специализирани лекции в областта на асистираната репродукция пред специализанти акушер-гинеколози и др. медицински специалисти. **До сега общо са обучавани 41 випуска студенти и 10 специализанти.** Автор/съавтор на 12 учебника и учебни помогала по преподаваните дисциплини както следва:

1. Ватев, Ил. Оплождане „ин витро“. В: Ръководство за практически упражнения по биология. (Ред. Б.Ботев, Л.Наков), МФ, София, 1985, 79-83.
2. Ватев, Ил. Отровни животни ; Оплождане „ин витро“. В: Ръководство за практически упражнения по биология., МФ, София, 19 , 47-50 ; 61-64.
3. Василевска-Декова М., В.Сарафян, Ил. Ватев. Паразитология (с въпроси за самоподготовка). Пловдив, 1996.
4. Василевска-Декова М., Ил. Ватев, Хр.Радева-Куямова, В.Сарафян. Медицинска биология. Пловдив, 2002. (II изд. 2005).
5. Василевска-Декова М., В.Сарафян, Ил.Ватев. Паразитология. Пловдив, 2002.
6. Ватев Ил., Б.Ботев, Ив.Буланов, Р.Попиванов, Ц.Маринова, М.Цонева-Манева. Паразитология Учебник за медицинските университети. Реко, София, 2003.
7. Сарафян, В., М. Василевска-Декова, Ил. Ватев, Хр.Радева-Куямова. Медицинска биология. Пловдив, 2005.
8. Ватев, Ил., В.Ишев, Д.Ковачев, Ц.Маринова, Г.Николов, С.Станилова. Биология. Учебник за медицинските университети с примерни тестове по медицинска биология (Ред. Ил. Ватев). Реко, София, 2005.
9. Ватев, Ил., В.Ишев, Д.Ковачев, Ц.Маринова, Г.Николов, С.Станилова. Биология. Учебник за медицинските университети. (Ред. Ил.Ватев). Реко, София, 2006.
10. Тестове по биология, паразитология и сравнителна анатомия за студенти по медицина, стоматология и фармация от медицинските университети. Авторски колектив от катедра Биология (Ред. Ил.Ватев), Реко, София, 2007.
11. Ватев, Ил. Оплождане ин витро. В: Имунохимични и биотехнологични методи. Ръководство за студенти. София, 2013 (Изд. ХТМУ, под печег)
12. Ватев, Ил. Отровни животни ; Ин витро оплождане. В: Ръководство за практически упражнения за студенти по медицина, дентална медицина и фармация. Реко, София 2013 (под печат).

ВНЕДРЕНИ НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПОСТИЖЕНИЯ

I. Пионер в разработването и успешното прилагане на техниката за *in vitro* оплождане и други лечебни подходи на асистираната репродукция у нас (и Югоизточна Европа). След многогодишни експериментални проучвания и използване на собствени методични изобретения, техниката за „ин витро“ оплождане е усъвършенствана (санкционирано със спечелване на Националната младежка премия по медицина за 1982г) и по-късно приложена успешно на човек. Повече от 70 мои научни публикации (от общо над 210 в различните области) и още толкова прояви в научни форуми (общо повече от 280 цитирания, известен общ Journal IF повече от 83 и Personal IF повече от 29) бележат развитието на новата за страната ни област – асистираната репродукция, като част от репродуктивната медицина. **В годините, когато техниките за извънтелесно оплождане се разработваха, страната ни бе представлявана на практика само от лабораторията по *in vitro* оплождане и предимплантационна ембриология на Катедрата по биология** (виж списък на научните публикации) Въз основа на мое предложение, от Министъра на здравеопазването и Председателя на МА, бе одобрена „ПРОГРАМА ЗА ОПЛОЖДАНЕ IN VITRO И ТРАНСФЕР НА ЗАРОДИШИ ПРИ ЧОВЕКА В МА“ (започнала първоначално като сътрудничество с НИАГ и координирана в началото от доц. Ст. Живков, а по-късно от мен – виж приложеният хронологичен международен IVF –регистър на успешните екипи). Същностната, ключово важната биологична част от процедурите за „ин витро“ оплождане, както и биологичната част от трансплантацията на човешките зародиши извършвах на територията на Катедрата по биология –в Лабораторията за *in vitro* оплождане и предимплантационна ембриология.

След известни затруднения в гинекологичната част от дейностите, първите успешни клинични бременности бяха регистрирани 1987г. и на 03.01.1988г се роди първото българско „ин витро“ дете – Илияна Тирилова (студентка и вече омъжена). След седмица тя бе последвана от второто ни „бебе от епруветка“ а след него и от деца, заченати по метода „вътрематочна инсеминация с *in vitro* обработени сперматозоиди“ /*Vatev I.*; *Compt.Rend. Acad. Bulg.Sci.*, 1987, 40, 101-104/. Този ми принос в нашата медицина е отбелязан в регистъра на специализираното американско списание за асистирана репродукция /*Vatev I.*; *J.in vitro Fert. Embryo Transfer*, 1988,5,48-49;54/, санкциониран е с наградата „отличник на МЗ“ и е удостоен с международен сертификат за интелектуална собственост върху метода за „ин витро“ оплождане при човека в България – WIPO PRIZE/03. 04.1988.

За пръв път у нас (започвайки от 1985г) разработих и микрохирургични техники (микроманипулиране с гамет) за асистирано оплождане като възможност за лечение на тежките форми мъжко безплодие – инжектиране на сперматозоид в овоплазмата /ИКСИ/, като и методи за генетична диагностика на ранни човешки зародиши ; 1998г са родени /*Vatev et al.*, *VJMG*, 1998,3,115-119/ първите наши ИКСИ бебета (при това разнополови близнаци).

Може да се твърди, че със споменатите по-горе разработки е **създадено ново направление в лечението на човешкото безплодие у нас** (а по-

късно и школа), и че тези първи публикации може да се разглеждат като **публикации с обществено значение – с тях България се причислява към страните успешно прилагащи асистираната репродукция.**

В по-ново време, с моите сътруднички бяха разработени и модерните техники за предимплантационна генетична диагностика и селекция на “здравите” зародиши. Този модерен подход би могъл да допълни, а в някои случаи да измести пренаталната диагностика и да послужи за превенция на някои наследствени болести в бъдеще.

С ключовото съдействие на ръководената от мен Лаборатория за *in vitro* оплождане към Катедрата по биология са основани други две звена за асистирано зачеване – в I-ва столична АГ болница „Св. София“ /Vatev *et al.*; *J. in vitro Fert. Embryo Transfer*, 1990, 7, 119/ и първа „ин витро“ лечебна програма извън столицата - в Медицински университет, гр. Плевен /Vatev I.Ts., G.T. Backardjiev: *Human Reprod.*, 8, 1993, 149/.

Ръководех успешно работилата (от 1995г) Програма за лечение на безплодието „ТЕХНОБИОАСИСТЪНС“ и през 2001г основах наследилият я МЦ за асистирана репродукция „ТЕХНОБИОС“ (с оценка от акредитациите – отличен б). Разработките ми в тази част на Европа ми откриха възможност, като поканен специалист и/или под формата на работни посещения (1990- 2010г) да обменям опит/участвам в различни лечебни дейности на водещи центрове за асистирана репродукция в Париж, Лондон, Рим, Брюксел, Барселона, Лисабон, Хайделберг, Солун, Кейп Таун, Майами, Сидней, Калкута, Пекин, Рио де Жанейро, Виена, Анкара, Банкок, Мелбърн и др. С дългогодишния опит и постоянната връзка с опитни екипи, най-вероятно би могла да се обясни много добрата успеваемост на гореспоменатите наши програми/центрове. Още в началото тя бе 20% родени деца, а в по-ново време – сравнима и над средната за света успеваемост на лечението (над 33%, а при млади двойки над 40% родени след прилагане на асистирана репродукция деца – годишни отчети пред Изпълнителна агенция по трансплантация към МЗ). Данните до 2009г, (получена обратна информация от родителите) са за повече от хиляда и триста родени у нас и в чужбина бебета след приложена асистирана репродукция с мое ключово участие (от тях повече от 1.000 след процедура за *in vitro* оплождане).

Заклучение: *От Лабораторията за in vitro оплождане на Катедрата започнаха своя път в асистираната репродукция лекари и биолози, които от своя страна предадоха опит на техни колеги за да имаме в близко време хиляди български деца заченати извън организма. Разработените и приложени за пръв път в Катедрата нови техники за подпомагане на човешката репродукция напоследък бяха държавнически оценени и чрез „Фонд асистирана репродукция“ към МЗ ежегодно се разпределят внушителни финансови средства на хиляди български безплодни двойки. Това бе и мисията на медицинската ми кариера, през която водещата нишка в изследванията бе директното приложение на резултатите в практиката.*

II. Авторски свидетелства за 2 изобретения (патенти) и 9 рационализации в областта експериментална/приложна ембриология и асистирана репродукция на човека

1. **Ватев, Ил., С.Киселички.** Метод за култивиране на гамети и зиготи при кондиционирана газова фаза и устройство за осъществяването му. Рег. № 50/1980, Авторско удостоверение № 60/19.05.1980.
2. **Ватев, Ил., С.Живков.** Метод за определяне и оценяване на

- оплождане в „ин витро“ система. Авторско свидетелство за *изобретение* № 33549, ИНРА рег. № 53589 с приоритет от 21.09.1981.
3. **Ватев, Ил., С.Живков.** Метод за определяне на сперматозоиди, навлезли в перивителното пространство. Авторско свидетелство за *изобретение* № 35274, ИНРА рег. № 56359 с приоритет от 26.04.1982.
  4. **Ватев, Ил., Б.Арсов, В.Трънкарров.** Многокамерни и двукамерни съдове за култивиране и манипулации с гамети и зиготи от бозайници. Рег.№ 151/1982, Авторско удостоверение № 1140/07.07.1982.
  5. **Ватев, Ил.** Метод за трансплантация на оплодени овоцити или сегментиращи зиготи от гризачи. . Рег.№ 446/1982, Авторско удостоверение № 1578/05.05.1983.
  6. **Ватев, Ил., М.Вътова, А.Ватева.** Техника за директно трансплантиране в яйцепроводите на ранни зародиши от гризачи. Рег.278/1985, Авторско удостоверение № 3176/30.07.1985.
  7. **Живков, С., Ил.Ватев, Я. Маринов, И.Ненчев, Н.Станков.** Апарат за „ин витро“ оплождане на човешки яйца и култивиране на ранни човешки зародиши. Рег.277/1985, Авторско удостоверение № 3189/01.08.1985.
  8. **Ватев, Ил.** Използване на хамилтънова спринцовка и микрометър при основните видове микроманипулации с овоцити и предимплантационни зародиши от бозайници. Рег.589 /1985, Авторско удостоверение № 3686/22.04.1986.
  9. **Ватев, Ил., Я.Малинов, Н.Станков, И.Ненчев, Б.Цаков.** Приспособление за поддържане на микроклимат при манипулиране и извършване на микрохирургични операции върху овоцити и предимплантационни ембриони от бозайници. Рег.590 /1985, Авторско удостоверение № 3687/24.04.1986.
  10. **Ватев, Ил.** Бърз начин за оценка зрелостта на аспирирани преовулаторни овоцити за целите на „ин витро“ оплождане при човека. Рег №45/1988. Авторско удостоверение №5423/26.07.1988.
  11. **Ватев, Ил.** Метод за биологично активиране на сперматозоидите за интраутеринна инсеминация – „ин витро“ капацитиране. Рег № 44/1988. Авторско удоставерение № 5607/21.11.1988.

ЧЛЕНСТВО В НАУЧНИ ОРГАНИЗАЦИИ:

- Медицинска биология и генетика (**председател на дружеството** от 2005 до 2010г)
- Молекулярна медицина
- Имунология на репродукцията
- Дружество по акушерство и гинекология
- European Society of Human Reproduction and Embriology-ESHRE (първият българин приет за член - № 127/1992)
- Societe Francaise pour l'Étude de la Fertilité
- American Society for Reproductive Medicine
- **Член на редколегията** на научното списание "Assisted Reproductive Technology/Andrology"

БЛАГОТВОРИТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Осъществявана чрез собствена Фондация „Асистирано оплождане и репродукция“ (основана 1994г) и чрез МЦ „Технобиос“, София. Благотворителната активност е главно във финансово подпомагане на безплодни семейства, снабдяване с уникална апаратура, специализации на сътрудници, спонсорство на научни форуми, дарения за учебния сектор на Катедрата и др.

ТЕХНИЧЕСКИ УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНЦИИ
Работа с компютри, със специфично оборудване, машини и др.

УМЕНИЯ ЗА РАБОТА СЪС СПЕЦИАЛИЗИРАНА ВИСОКО-ТЕХНОЛОГИЧНА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА, АНАЛИТИЧНА, ЛЕЧЕБНО-ДИАГНОСТИЧНА (ОБРАЗНА ДИАГНОСТИКА) И ДР. ВИДОВЕ АПАРАТУРА.
РАБОТА С КОМПЮТЪР И АНАЛИЗ НА ИЗОБРАЖЕНИЯ

АРТИСТИЧНИ УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНЦИИ
Музикални, писмени, спортни, дизайнерски и др.

ХУДОЖЕСТВЕНА И WILD-LIFE ФОТОГРАФИЯ (1-ва награда на Съюза на БЪЛГАРСКИТЕ ФОТОГРАФИ ЗА 1979Г и на МИНИСТЕРСТВОТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ 1986Г) ; УНИКАЛНИ АВТОРСКИ ФОТОГРАФИИ В УТВЪРДЕНИ ИЗДАНИЯ КАТО „COUNTRY LIFE“, „NATIONAL GEOGRAPHIC“, „BRITISH BIRDS“ и НА ПЪРВИТЕ КОРИЦИ НА СПИСАНИЯ КАТО: „ЗАЩИТА НА ПРИРОДАТА“, „БЪЛГАРСКО ФОТО“, „ПРИРОДА И ЗНАНИЕ“ И МНОГО ДРУГИ, СВЪРЗАНИ С ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА.

СПОРТНИ ПРОЯВИ: В СПОРТНИЯ АРХИВ НА МА-СОФИЯ Е ЗАПАЗЕН ДОКУМЕНТАЛЕН ФИЛМ ЗА ПРОЯВИТЕ НА УНИВЕРСИТЕТСКИЯ ОТБОР ПО ДЖУДО, ЧИЙТО КАПИТАН Е СТУДЕНТА ИЛИЯ ВАТЕВ ; ЗАВЪРШЕНИ КУРСОВЕ И ПРАКТИКУВАНЕ НА ПЕЩЕРНЯЧЕСТВО И АЛПИНИЗЪМ.

ДРУГИ УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНЦИИ
Компетенции, които не са споменати по-горе.

I. ВОДЕЩ ИЗСЛЕДОВАТЕЛ /РЪКОВОДИТЕЛ НА СЕРИЯ ФИНАНСИРАНИ ПРОЕКТИ:

• **Участие в съвместен европейски научен проект, финансиран от Сити Юнивърсити - Лондон и Европейската Комисия (от 1. 1. 94 до 31. 12. 95) между Великобритания, Холандия, Испания, Италия и България: „Развитие на децата и семейно функциониране при семейства, създадени в резултат на новите репродуктивни технологии“**

• **Участие в международен научен проект, финансиран от Европейската Комисия (от 1. 1. 94 до 31. 12. 95) между 15 страни - Дания, Норвегия, Германия, Франция, Испания, Гърция, Холандия, Австрия, Швейцария, Италия, Великобритания, Полша, Унгария, Чехия и България: „Плодовитост, безплодие и човешки ембрион“**

• „Пилотно разработане на модели за предимплантационна диагностика на базата на миши и човешки предимплантационни ембриони“, Договор Л-431 / 94-98, Финансиране - НФНИ – МОН. Ръководител и водещ изследовател – доц. д-р Илия Ватев

• „Изследване на най-честите анеуплоидии при човешки предимплантационни ембриони с различна степен на признаци на апоптоза“, Финансиране: Медицински университет – София, Договор 22 / 2002-2005., Ръководител/Водещ изследовател – доц. д-р Илия Ватев

• „Изследване на хромозомните и цитоскелетни дефекти при овоцити и предимплантационни ембриони като главни причини за ранната ембрионална загуба при бозайниците“, Договор ВУ-Л-311 / 07, НФНИ –

МОН. Водещ изследовател – доц. д-р Илия Ватев
(Проектът е в сътрудничество с Германския приматен център в
Гьотинген, Германия)

• „Оценка на яйчниковия ресурс – анализ на плоидността и състоянието на хроматина при овоцити, изолирани от оперативно отстранена яйчникова тъкан”, Договор 40 / 2007, Медицински университет – София.
Ръководител/ Водещ изследовател – доц. д-р Илия Ватев

• „Изследване на цитокератиновите и виментиновите интермедиерни филаменти при поликистоза на яйчника (PCOS)”

ДОГОВОР № 37, ПРОЕКТ № 48 ОТ КОНКУРСА „ГРАНТ” ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРОЕКТИ, 2012
(ПОЛУЧИЛ ВИСОКА ОЦЕНКА ЗА ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ).

Ръководител – проф. д-р Илия Ватев

II. ПОЛЕВИ/ЕКОЛОГИЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И КОНСЕРВАЦИОННА ДЕЙНОСТ

Участие в български и международни екологични експедиции у нас и Евразия, Африка и Австралия.

Приноси: научни доказателства за екологията на нови и размножаващи се нови видове за България, за уточняване на миграционни пътища, проучвания върху биоразнообразието и др. (отразени в над 50 публикации в тези области; повече от 85 цитирания в специализирани научни списания с импакт фактор); сътрудничество с данни/авторства и съавторства в първата „Червена книга на България“, Изд. БАН 1985, три авторства/съавторства в капиталния европейски труд „The EBCC Atlas of European Breeding Birds; Their Distribution and Abundance“, T. & A D Poyser. London, 1997, и в новата „Червена книга на България“, Изд. БАН, ([e-ecodb.bas.bg / download/rdbpdf.zip](http://e-ecodb.bas.bg/download/rdbpdf.zip) - под печат). Съосновател на НПО „Българско дружество за защита на птиците“, 1987г. Одобрени предложения за нови защитени местности/резервати в страната

III. НАУЧНО-ПОПУЛЯРНИ СТАТИИ (МАЛКА ИЗВАДКА)

(при интерес други подобни публикации, както и десетки записи от участия в телевизионни предавания са на разположение и на: invitro-art.com)

- Ватев, Ил.: Оплождане извън организма, сп.Здраве, 11, 1976, 10-11.
- Ватев, Ил.: "За ведро небе, за чиста земя", Предаване по Българското радио, програма "Хр.Ботев", излъчено на 23.02.1983, 13-13.30ч.
- Roberts, J., 11. Vatev: Sakers of the Eastern Steppes. Country Life (London), 7, 1985, 324-325.
- Vatev, I: Statut des rapaces diurnes en Bulgarie. Fonds D'Intervention pour les Rapaces, 11, 1985, 42.
- Ватев, Ил.: За бебетата, "зачевани" в епруветка, сп.Здраве, 2, 1986, 16-18.
- Ватев, Ил.: Съвременни възможности за борба с безплодието, в.Здравен фронт, 17.05.1986.
- Ватев, Ил.: За някои биоинженерни микрооперационни техники, сп. Природа и знание, 3, 1987, 19-22.
- Ватев, Ил.: На двата полюса на природозащитата, сп.Защита на природата, 5, 1990, 5-7.
- Ватев, Ил.: Тайнството на живота. сп. Здраве, 6, 2000, 26-28.
- Ватев, Ил.: В съзвучие с модерните тенденции. в. Форум медикус, бр.23, 19.05. 2003.

Professor Dr. Iliya Vatev, MD, PhD
С V - SHORT VERSION IN ENGLISH

Graduated in Medicine – Diplom M.D./Licence to practice medicine No 012110/1972, Sofia Higher Medical Institute. In 1973, elected Assistant-Professor in Department of Biology, Sofia Medical Academy. At 26, conducting experimental work on the field of reproductive biology/immunology and *in vitro* fertilization techniques, a new departure for Bulgaria. In 1982 received Bulgaria's National Award in Medicine for the first experimental achievements in this field (Diplom No 80/29.01.1982). On return from long term research fellowship in Paris on reproduction in mammals (specialization in INSERM–Centre d'Immuno-Parthologie, Hopitals Saint Antoine and Antoine Beclaire, Topics: "Immunology of gestation, *in vitro* fertilization and embryo transfer in rodents", Adviser: Prof. Guy Andre Voisin) set in motion the application of *in vitro* fertilization techniques as a cure for severe cases of human infertility.

In 1985, took a doctorate- Ph.D. in Medicine (Ph.D. Thesis: "Biological and Immunological Studies on *in vitro* Fertilization in Some Mammals") and, following the birth of his - and Bulgaria's - first 'test-tube babies', in January 1998, was elected Associate Professor and Head of Human IVF-ET Unit at the same department.

Worked in Italy on assisted reproduction (ART) under a NATO Invited Professors Fellowship (Topic: "Assisted Fertilization/ICSI", Reproductive Medicine Unit, University of Bologna, Italy; Advisor: Prof. Carlo Flamigni) and between 1991-1998 has visited, by invitation, leading ART centers in all continents (among them around 2.5 years work at Geniki Kliniki IVF Center, Thessaloniki, Greece ; Advisors: Prof S. Mantalenakis, Dean of Aristotelian University, Thessaloniki and Assoc. Prof. B. Tharlatzis). In 2001 Dr Vatev founded Medical Centre "Technobios" Ltd – the centre offers treatment of human infertility using the basic techniques, whose application in Bulgaria was introduced by the Centre's founder: *in vitro* fertilization and embryo transfer (IVF-ET); intracytoplasmic sperm injection (ICSI) and other micromanipulation techniques ; intrauterine insemination with husband's or partner's *in vitro* treated sperm. For IVF-ET and related methods the average success rate is usually above 30-35% (taken in home babies). Till 2009 year has contributed to birth, via ART and others *in vitro* fertilization techniques (conduct the procedure in person), of over 1.300 babies in Bulgaria and outside the country. In 1999 till 2012 elected Head of the Department of Biology at Sofia Medical University and was more than 8 years' membership of the Faculty Board at the same university.

Was Chief Researcher in a range of ART projects under the aegis of the Bulgarian Ministry of Education and Science and Sofia

Medical University and took part in two EU-funded projects led by the University of Swansea (Wales) and City University, (London) (see list of publications and other documents including Sofia Medical University/other websites :

www.mu-sofia.bg ;

http://www.kb.medfac-sofia.eu/b_vatev_eng.htm) ;

www.invitro-art.com

Is author/co-author of several textbooks on medical biology for students of medicine and other medical disciplines and was scientific advisor for 7 PH.D. Theses in the field of ART .

Dr Vatev pioneered the development and application of ART techniques and especially in vitro fertilization methods in his country (first Bulgarian in vitro-babies born in 1988 - **Vatev I.:** *High Fertilization Rate in Human in vitro Fertilization Procedure upon Using a Chemically Defined Medium. Compt. Rend Acad. Bulg. Sci.*; 1987, 40, 101-104. ; **Vatev I.:** *J. in vitro Fert. Embryo Transfer.* 1988, 5, 48-49 & 54. ; **Vatev et al.:** *BJMG*,1998, 3, 115-119, also see references in section scientific publications). In 1988 he was awarded an international Certificate from World Intellectual Property Organization (Sofia WIPO Prize/03.04.1988) for the method in vitro fertilization of human ova and transfer of embryos in Bulgaria. As chief coordinator he helped to set up other ART centers in Bulgaria (between them the first one in the country). His laboratory has afforded training to many Bulgarian and some foreign ART specialists. For nearly 37 years he has lectured on General and Reproductive Biology (also medical genetics and comparative anatomy) to medical students and recently years to post-graduates doctors including gynaecologists. Member of many Bulgarian and foreign ART Societies: European Society of Human Reproduction and Embryology, Societe Francais pour L'Etude de la Fertilité, American Society for Reproductive Medicine, Editorial Board of International Journal "Assisted Reprod. Technology/Andrology" etc.

София, Ноември 2013

**АКАДЕМИЧНО ПРИЗНАНИЕ ЗА ПРИНОСА НА ПРОФ. ИЛИЯ
ВАТЕВ В РАЗВИТИЕТО И ПРИЛАГАНЕТО У НАС НА
ТЕХНИКИТЕ ЗА IN VITRO ОПЛОЖДАНЕ И ДРУГИ МЕТОДИ НА
АСИСТИРАНАТА РЕПРОДУКЦИЯ**

Слово при връчването на наградите, на г-н Декана на Медицинския факултет, Медицински университет-София – проф. д-р Марин Маринов по време на Тържествената церемония по повод на патронния празник на МУ-София (сграда на Националната опера, 28 ноември 2014г., 17.10ч.)

**I. НАГРАДА ЗА ЦЯЛОСТНА ПРЕПОДАВАТЕЛСКА И НАУЧНА
ДЕЙНОСТ /ВЪВЕЖДАНЕ НА НОВО НАПРАВЛЕНИЕ В БЪЛГАРСКАТА
МЕДИЦИНА/ НА ИМЕТО НА ПРОФ. СТОЯН КИРКОВИЧ се присъжда на:**

ПРОФ. Д-Р ИЛИЯ ЦВЕТАНОВ ВАТЕВ, дм - Катедра по биология

Проф. д-р Илия Ватев въвежда **ново направление в българската медицина** чрез фундаменталните разработки на техники за „ин витро” оплождане, микроманипулации върху овоцити и ранни ембриони и основаване на специализирана лаборатория за „ин витро” оплождане и предимплантационна ембриология. Той предлага на МЗ първата у нас програма за лечение на човешкото безплодие чрез „ин витро” оплождане, координира тази програма и успешно прилага основните методи от асистиранията репродукция за лечение на тежките форми на безплодие при човека. С участието на поканени и обучени от него специалисти акушер-гинеколози, извършва основните процедури довели да раждането на **първите български „ин витро” и „ИКСИ” деца** и на деца, заченати след процедури за вътрематочна инсеминация с „ин витро” обработени сперматозоиди. Този успех на България намира международно признание – отбелязан е в регистъра на първите успешни за всяка страна „ин витро” процедури, в американското списание по „in vitro оплождане и трансфер на зародиши”, а Катедрата по биология получава международен сертификат за интелектуална собственост върху метода „ин витро” оплождане.

Разработените от Проф. д-р Ватев и приложени за първи път в Катедрата по биология, МФ, МУ-София, нови техники за подпомагане на човешката репродукция са държавнически оценени и чрез „Фонд асистирания репродукция” към Министерство на здравето ежегодно се подпомагат хиляди български безплодни двойки.

Проф. Ватев е автор на повече от 150 значими научни труда, с импакт фактор над 60, които са цитирани над 300 пъти, автор/съавтор е на 11 учебници и учебни помагала, като по-голямата част от тях са под негова редакция,

ръководител е на 7 успешно защитили докторанта в областта на репродуктивната биология и асистиранията репродукция на човека, има двама защитили дипломанти и 10 специализанти от страната и чужбина. Започнал дейността си в Катедрата по биология като демонстрант, а по-късно кръжочник и асистент, след хабилитацията той е дългогодишен ръководител на Катедрата и член на факултетния съвет, участвал е в обучението на над 40 випуска студенти и осъществява мечтата си за бързо приложение на научните му разработки в лечебната практика.

Благодарствено слово на проф. д-р Илия Ватев от името на всички наградени по повод на патронния празник на Медицинския университет – София /сграда на Националната опера, 28.11.2014г, 17.20ч./

Уважаема г-жа Председател на 43-то Народно събрание,
Уважаеми г-н Ректор и зам. Ректори,
Уважаеми Председатели на парламентарни комисии и народни представители в 43-то Народно събрание,
Уважаеми г-н Министри на здравеопазването и образованието,
Уважаеми г-н Декан и членове на деканския съвет,
Ваши превъзходителства,
Господа Ректори, Декани и колеги, представители на преподавателската и научна колегия на Медицинския университет – София,
Дами и господа, гости от цялата страна

От името на всички наградени колеги, сърдечно благодаря на Ръководството за присъдените ни награди и оказаната ни висока чест– лично за мен тази дата ще остане паметна в моя живот. От това, което чухме аз приемам останалите наградени (колеги) като „своеобразен букет” от достойни представители на основни медицински дисциплини като хистология (проф. Петков е бил и мой учител), биология, на хирургичните и терапевтични

науки, на неврологията, както и на отличили се студенти от VI курс.

Ще бъда кратък за себе си – както е казал поета „Птица ми мина път” с насочването ми в Катедрата по биология. Бях вдъхновен от учителите ми – акад. Р. Попиванов, проф. Б. Ботев, проф. Л. Наков, а в новото направление АСИСТИРАНА РЕПРОДУКЦИЯ изключителна подкрепа имах в лицето на доц. Ст. Живков и проф. Т. Еврев. Началото бе трудно, словосъчетанието „ин витро” оплождане не бе известно, важни неща в публикациите оставаха между редовете, сам си приготвях средите за култивиране и микроинструментите за манипулации с гамети, патентовяхме наши разработки в тази нова област. Налагаше се да прекарвам денонощия в лабораторията, а когато започнахме работата с бездетни пациенти поради несъвършенството на тогавашната апаратура 3 години, когато имаше процедури, със специално разрешение ношувах в Лабораторията за „ин витро” оплождане.

След редица разочарования щастието ни се усмихна в началото на 1988г, когато се роди първото българско „ин витро” дете-Илияна. Извърших успешно процедурите за извънтелесно оплождане на още дузина семейства, през 1998г в моята лаборатория бяха заченати и първите наши ИКСИ-бебета (чрез микроинжектиране на сперматозоид в овоцита), при това близнаци – момче и момиче ; последваха ги първите наши близнаци и тризнаци заченати лабораторно. България влезе в международния регистър на успешните страни със свои „ин витро” деца през далечната 1988г, а през 1996 г. моята лаборатория представи страната ни в Съвета на Европа по проблемите на новите репродуктивни технологии.

С ключовото ми участие бяха организирани Центрове за „ин витро” оплождане в I-ва АГ болница Св.София (който работи и до днес) и в моя родан град Плевен (плевенските „ин витро” деца бяха родени в началото на 90-те години)

Асистираната репродукция е междинна област на медицината за лечение на тежките форми човешко безплодие – извършва се от репродуктивни биолози и гинеколози. В този смисъл бих искал да благодаря на проф. Илко Карагъзов, отговарящ за гинекологичната работа в програмите Технобиоасистънс и Технобиос. Дължа

благодарности и на професорите Ги Андре Воазен, Иън Крафт, Карло Фламини, Северино Антинори и на много, много колеги за щастливата възможност да обменя опит при работата по различни проекти във водещи АРТ центрове по обитаваните континенти.

Благодарности и за тези гинеколози, поканени от мен да се учат и помагат, а после се опитваха да си „заграбят” от успеха!

Един любопитен факт: при мащабно общоевропейско проучване на детски психолози от Сити Юнивърсити-Лондон в което бяха включени и нашите, заченати лабораторно българчета, убедително са доказа, че те изпреварват в интелектуално отношение своите нормално заченати връстници – това обаче се дължи на особеното внимание и грижи, които те са получавали като дълго чакани деца!

В заключение: Очертано бе **ново направление за лечение на безплодието с обществено значение** – от нашата лаборатория започнаха своя път в асистирания репродукция много лекари и биолози, те от своя страна предадоха опита си на други екипи (вече повече от 30) за да имаме сега хиляди българчета заченати извън организма. Това бе мисията в медицинската ми кариера.

Изказвам благодарности на моите родители и семейство, на колегите от Катедрата и на ортопедите, на които бях пациент за известно време!

Благодаря за вниманието

Президентът отличи с орден Стара планина I степен проф. Илия Ватев
-"бащата" на техниките за ин витро
оплождане у нас

На тържествена церемония в Гербовата зала на „Дондуков“ 2 президентът Росен Плевнелиев награди с висшето държавно отличие – орден Стара планина I степен заслужилият деец в областта на медицинската наука проф. д-р Илия Ватев от Медицинския университет, гр. София. Той беше предложен за тази награда от Министерския съвет заради заслугите му в развитието на българската и световна репродуктивна медицина. През 1987 г. проф. Ватев за първи път у нас успешно прилага техниките за „ин витро“ оплождане и другите методи на асистираната репродукция и става „баща“ на първото „ин витро“ бебе в България. Така още през тази далечна година страната ни влиза в международния регистър на държавите със собствени „ин витро“ деца. С прякото участие на този български лекар и чрез техниките на асистираната репродукция, у нас и в чужбина до 2009г. са заченати и родени повече от 1.300 деца. Проф. Ватев е основател и дългогодишен ръководител на първата в България „Лаборатория за ин витро оплождане“, както и ръководител на катедра, в която е обучавал повече от 40 випуска студенти по медицина и др. медицински специалности. Ръководил е редица проекти, част от които финансирани от европейски фондове. Автор/съавтор е на повече от 100 значими публикации в специализирани научни издания, на поредица от учебници и др. учебни помагала ; бил е научен ръководител на значителен брой докторанти и специализанти. Изиграл е ключова роля за организирането на центрове за асистирана репродукция в София и страната, където е обучавал гинеколози и лекари-биолози на новите техники за извънтелесно оплождане. Основател и управител е на медицински център за асистирана репродукция „Технобиос“, гр. София.

Президентът Плевналиев подчерта, че в днешния свят на предизвикателства решенията на много от обществените и икономически проблеми се крият преди всичко в знанието и в технологиите. Държавният глава отбеляза, че бъдещето не е в газовите тръби, а на таланта и на иновациите. Една латинска сентенция гласи, че „Нищо не е така необходимо на човешкия род, както медицината“. Вярвам, че тези думи намират потвърждение и в съдбата на всички онези българи, дочакали щастието да имат рожба, благодарение на проф. д-р Илия Ватев, подчерта Плевналиев. Народите ще бъдат силни не с армиите от войници, а с армиите от учени, с армиите от поколенията образовани, млади и интелигентни хора, които ще трасират пътя на всяка нация и държава от тук нататък, а не армиите, които прекрояват границите. „България може да успее в този забързан и много конкурентен свят единствено и само с качествено образование, с иновации в науката и таланта на българите“ посочи още държавният глава.

След награждаването слово произнесе проф. Ватев. Той посочи, че лечението на безплодието е било мисията в медицинската му кариера и изрази дълбока признателност към своите учители, колеги и ръководствата на медицинския университет.

21 октомври 2015 година, София